

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

A. Rejzender zof. t.
A. Rejz. oprec. 2014

LHP

NOGALSKA Klementyna

2319/usk
1

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

2319/1684

LHP

.....
NOGALSKA Klemencja
.....
.....

I./1. Relacja K. 2. S. 4

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora ✓ K. 3. S. 5

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora ✓ K. 3. S. 6

II. Materiały uzupełniające relację

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja ✓ K. 1. S. 1-2
.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie ✓

I Relacja

Relacja Nogalskiej Klementyny sporządzone według schematu relacji o wojennej służbie kobiet - ziotawczy w I i II Armii W.P. w l. 1939-1945

Relacja wypełniona własnoręcznie, podpisana z datą 10 III 1999r.

złapis ok. f. k. 2. s. 1-4

**Schemat relacji o wojennej służbie kobiet-żołnierzy
W I i II Armii Wojska Polskiego
w latach 1939-1945**

Relację można sporządzić również w sposób opisowy uwzględniając punkty schematu ale nie rozdzielając opisu na poszczególne punkty.

I. DANE OSOBOWE

1. Nazwisko (także panińskie z datą zmiany), imiona *Rogalska Klementyna*
2. Data i miejsce urodzenia (w przypadku wsi podać powiat) *ur. 15.01.1921r* *Leżeniec pow. Kozienice*
3. Imiona rodziców, nazwisko panińskie matki, dane o ich pracy zawodowej i społecznej *Jan Zofia rol. Ogonek*
4. Obecny adres składającej relację, nr telefonu *kod-05-500 Piaseczno*

II. DANE ŚRODOWISKOWE

1. Wykształcenie (nazwy szkół i lata ich ukończenia) *4-tyo kl. Szkoł. Pow. Sz.*
2. Miejsce zamieszkania przed 1939 rokiem . *Puławy*
3. Czym zajmowała się ~~przed~~ 1939 rokiem (nauka , praca-jaka?) *rozp. wojs. miedzi. jako ratown. i prac. w ogrodzie*
4. Przynależność do ZHP, PCK, PWK, ZMW, Sodaliczja Mariańska

III. UDZIAŁ W KAMPANII WRZEŚNIOWEJ 1939 ROKU

Przydział, funkcja, służba wojskowa lub udział w obronie cywilnej, służba sanitarna *Strzeba sanit. Puławy rozp. wojs.*

IV. DANE Z OKRESU LAT 1939-1945

Nauka, praca, udział w konspiracji (jakiej?)

Wspit. Zubawy

1. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR? (wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu – charakter pracy)

|||||

2. Moja droga do wojska polskiego (mobilizacja- podać przez kogo zmobilizowana i kiedy, zaciąg ochotniczy)

Jako ochotnik 15 I 1945. Kurs 3 mies. ukończenie. Kursu Młodszych Sióstr Piłsudzkich. okresu wojennego Łamose

3. Data rozpoczęcia służby w wojsku i data zdemobilizowania

15.01.1945 r. Łamose 1946 r.

4. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową

Jedn. wojs. nr. 56903 A.

5. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska lub funkcje w wojsku

Wspit Polowa w Eneivaldan (Niemcy)
Wspit przyb. Halbau Piłsudzkiego.

6. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku (szkoły, kursy, itp.)

jak wyżej

7. W jakich bitwach brała udział (miejsce, data, odniesione rany i kontuzje, gdzie i kiedy?)

8. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji (data ostatniego awansu)

kapral.

plutonowy

9. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne

za Odry i Nysy i t. d.

odzn. Grawwalden

V. ŻYCIORYS POWOJENNY

1. Dalsze kształcenie się. Warunki rodzinne. Praca zawodowa i działalność społeczna. Wpływ służby wojskowej na życie powojenne. (Jest bardzo pożądane nadsyłanie oddzielnych wspomnień przedstawiających losy wojenne i powojenne)

Kurs przysposobienia do pracy chałupniczej w zakresie ogrodu warzywno-owocowego. 2 mies. przez spółdzielnię. Pracy wyrobów skórzanych w Jerzonymiu. 62 rok

Uczeln. okręgowy Gornan

II

II

nr 4 Mroczak jako pielęgniarka

Uczeln. Rehabilitacji Konstancin K. / Joz. ornij 1960

2. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się bezpośrednio po wyjściu z wojska, czy korzystała z pomocy władz państwowych czy społecznych?

3. Obecne źródło utrzymania (emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta rolna, renta wdowia, proszę uwzględnić grupy inwalidztwa)

Emerytura

4. Obecny stan zdrowia

jestem po zabiegach. zaczęły oba odczynać rękami. ręką prawą, kręgosłup, cukrzyca. Jestem niepełnosprawny

I/2

Dokumenty (sensu stricto) dotyczące rebotone

1. Poswiadczenie, jednostka Wojskowa Nr 56903A, z dnia 17 IV 1945 wydane szar. Nogalskiej Klemensie
Nps. kserokopia, k.1. s.1
2. Świadectwo wykonania Kursów Młodszych Sióstr Piętnastygodniowego okresu wojennego, kapral Nogalska Klemensja absolwentka w okresie od 14 II 1945 do 10 IV 1945r.
Poswiadczenie odpisu przez Biuro Motoryczne w Koziemicach 15 V 1956r.
Nps + rękopis (ksero) k.2, s.2-5

JEDNOSTKA WOJSKOWA NUMER 56903A.

I/2/1 M.P. dnia 17 kwietnia 1945r.

Z A S W I A D C Z E N I E

Wydane *Siergiej* *Prokorski* *Identyfikacyjne*
ze z dniem *10* *stycznia 1945* r. służy rzeczywiście w Wojsku Polskim
w Jednostce Nr. 56903A. Zawiadzenie niniejsze wydaje się celem
przedłożenia władzom miejscowym dla korzystania z opieki i ulg
przysługujących rodzinom żołnierzy.

Jednostki Wojskowej Nr. 56903 A.

nr 1 *Pietrow*

1-1 Pietrow ppulk.

WOJSKO POLSKIE
SLUŻBA ZDROWIA

ŚWIADECTWO

ukończenia Kursów Młodszych Sióstr
Pielęgniarskich okresu wojennego.

T/2/3

Nazwisko KAPT. Nogalska Imię Klementyna

Imię ojca Jan Data urodzenia 15.1.1921.

Miejsce urodzenia Leznica pow, Radom

Wyszkolenie ogólne 7 kl. SZKOL. DOMSZ.

Wymieniona, absolwentka Kursów dla młodszych siostr pielęgniarskich okresu wojennego, po wysłuchaniu przewidzianych programem wykładów w okresie

od 14.2.1945 r. do 10.4.1945 r.

złożyła egzaminy z poniższych przedmiotów z następującym wynikiem:

Anatomia & fizjologia człowieka dostatecznie

Wojenno-pojawna chirurgia dostatecznie

Choroby wewnętrzne dostatecznie

Choroby zakaźne, epidemiologia i podstawy higieny wojskowej dobrze

Choroby skóry i wenerologia dostatecznie

Położnictwo i ginekologia dostatecznie

Ogólne wiadomości w zakresie farmakologii i receptury dostatecznie

Obrona przeciwlotniczo-gazowa dostatecznie

Wykłady w zakresie polit-wychow. 1

Sanitarna taktyka dostatecznie

Regulamin służby wewnętrznej

Regulamin dyscyplinarnej

Regulamin garnizonowy

Wyszkolenie linijowe

dostatecznie

Po pomyślnym złożeniu egzaminów, zostaje uznana przez Komisję Egzaminacyjną za uprawnioną do pełnienia obowiązków młodszej siostry pielęgniarskiej.

KOMISJA EGZAMINACYJNA:

Członkowie:

Przewodniczący:

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

Poświadczono odpis

II/215

v. 1956 r.

1036/56 r.

[Signature]
Notariusz

Drukarnia Wojskowa Nr 1.

I/3 Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatorów

Archiwa opracowane przez Grupę Kształcenia z W-ty w 1967r.

(21 pytań skierowanych do Komendanta I i II Armii WP)

w celu poznania ich losów po wojnie.

Ankiety wypełnione w tamtym czasie Nogalska Klematisna

złoty oryg. k. 3. s. 1-6

40/112

*Inwazja!
Antek i Sianka weszły 620000
I/B*

Irena Królikowska
Warszawa 10, ul. Sempołowskiej 3 m.25.

Warszawa, dnia1967r.

833

A N K I E T A

Zamierzam napisać pracę o losach kombatantek po wojnie. Jako jedna spośród Was, pragnę poznać historię Waszego życia, która pomoże mi zbadać wpływ służby wojskowej kobiet na ich późniejszą pozycję w społeczeństwie i rodzinie. Proszę więc uprzejmie o szczerą odpowiedź na postawione niżej pytania, ewentualnie dołączenie na osobnej kartce swego życiorysu. Jeżeli pragniecie pozostać nieznane, ankiety można nie podpisywać lub podać tylko wybrany pseudonim. Mile widziane wszelkie zdjęcia, które po wykorzystaniu, na życzenie adresatki, mogą być zwrócone.

Z góry dziękuję za współpracę.

1. Po demobilizacji osiedlił się: / odpowiednie podkreśl /
 w mieście stołecznym,
 w mieście wojewódzkim,
 w mieście powiatowym,
 w małym miasteczku,
 na wsi,
 w osiedlu.

Dlatego:

2. Opisz pokrótce warunki, w jakich odbywał się Twój start życiowy po zdemobilizowaniu:

✓ Po zdemobilizowaniu pracowałam jako pielęgniarka do 1954r. Od tego roku poniekąd się z pracą powierza mi mój dyplom pielęgniarki więc chwytałam się wszelkiej pracy fizycznej, zarabiałam 1200 zł. Obecnie pracuję jako prac fizy w P.Z.P.T. Piaseczno i zarabiam 1200 zł miesięcznie

3. Start ten wydatnie ukatwiła Ci : rodzina,
 przyjaciele,
 państwo,
 społeczeństwo,
 instytucje społeczne,
radziłaś sobie całkowicie samodzielnie. /odpowiednie podkreśl/

tak.

4. Czy rozpoczęłaś naukę po zdemobilizowaniu:

~~tak,~~
nie.

Jeżeli tak , to dlaczego uważałaś to za konieczne:

5. Rozpoczęłaś naukę - doksztalcenie się:

- już w roku 1945,
- kilka lat później, /kiedy/
- kilkanaście lat później,
- wcale nie uczyłaś się,

6. Jeśli rozpoczęłaś naukę, to czy:

- ukończyłaś szkołę podstawową,
- " " " zawodową,
- " " " średnią ogólnokształcącą,
- " " " zawodową,
- wyższą.

7. Co zdecydowało o takim wyborze:

Jeżeli przerwałaś naukę, to podaj przyczyny tej decyzji / ile klas ukończyłaś:

8. Podaj zawód , w jakim pracujesz:

prac. finansowy - wydawała raporty

a/ Ile zarabiasz / jakie masz gospodarstwo/ :

1200 zł

b/ Jakie posiadasz mieszkanie:

pokój + kuchnia

- c/ Czy posiadasz:
- Telefon,
 - radio, *Pionier*
 - televizor,
 - adapter,
 - pralkę,
 - lodówkę,
 - odkurzacz,
 - inne;

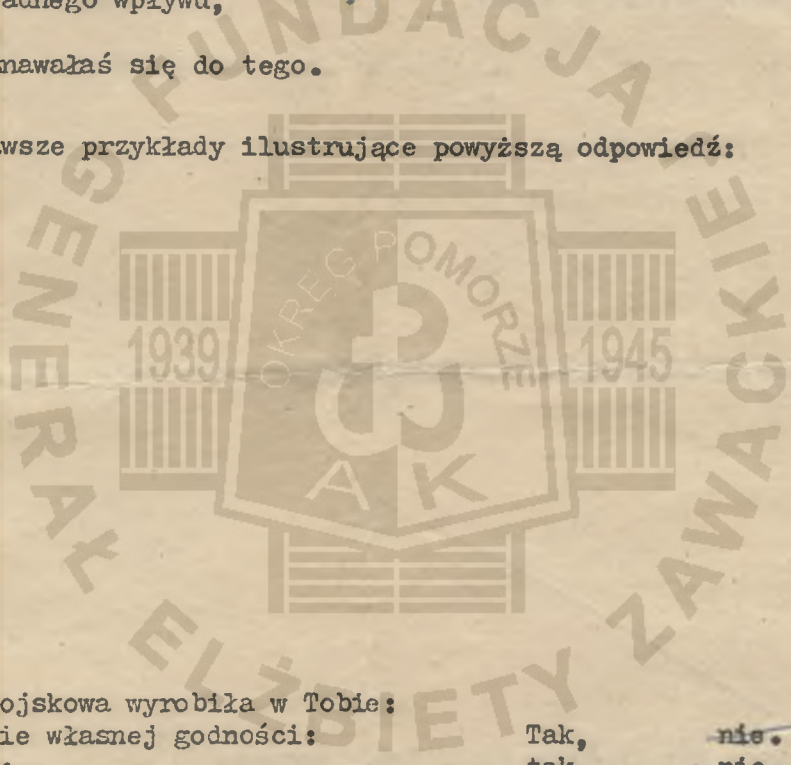
9. Czy lubisz swoją pracę: ~~tak,~~
nie.

Dlaczego tak jest?

10. Czy fakt, że byłeś żołnierzem:

- ułatwił Ci - załatwianie spraw osobistych w urzędach, *nie*
- otrzymanie pracy, *nie*
- dostanie się do szkoły, *nie*
- otrzymania mieszkania, *nie*
- awans w pracy, *nie*
- nie miał żadnego wpływu, *nie*
- utrudnił,
- nie przyznawałaś się do tego.

Podaj ciekawsze przykłady ilustrujące powyższą odpowiedź:

11. Czy służba wojskowa wyrobiła w Tobie:

- poczucie własnej godności: Tak, ~~nie.~~
- odwagę: tak, ~~nie.~~
- wytrwałość w dążeniu do celu: tak, ~~nie.~~

Czy możesz poprzeć to jakimiś przykładami:

poprzeć przykłady
jest mi trudno

12. Czy jesteś zadowolona ze swych osiągnięć:
- osobistych ~~tak~~, nie.
 - zawodowych ~~tak~~, nie.
 - społecznych ~~tak~~, nie.
 - naukowych ~~tak~~, nie.
 - małżeńskich ~~tak~~, nie.
 - towarzyskich ~~tak~~, nie.

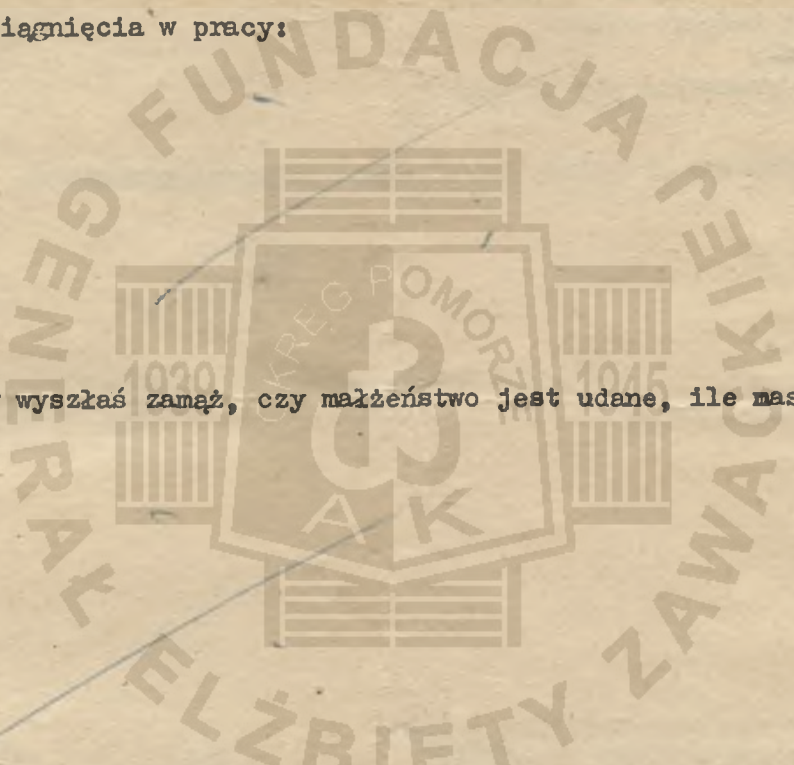
13. Czy utrzymujesz więź z kombatantkami :
~~tak~~, nie.

Dlaczego:

Brak adresu i prace domowe

14. Opisz swoje osiągnięcia w pracy:

15. Napisz , kiedy wyszłaś za mąż, czy małżeństwo jest udane, ile masz dzieci, w jakim wieku:

16. Podaj, gdzie uczą się /uczyły się / Twoje dzieci:

już pracują

- Jak kierowałaś ich losami:

- Czy nie zawiodły pokładanych w nich nadziei:

I/2/5

17. Czy Twoja rodzina szczyli się tym, że byłeś żołnierzem:

- tak, bardzo,
- tak,
- jest obojętna,
- nie.

tak

Zilustruj to przykładami:

18. Czy swoją przeszłość żołnierską wspominasz z przyjemnością, czy z niechęcią:

Dlaczego tak jest:

z przyjemnością

a/ czy uważasz, że służba wojskowa wpłynęła ujemnie na Twoją kobiecość?

nie

Podaj przykłady:

b/ czy uważasz, że służba wojskowa dała Ci jakieś szanse życiowe ?

Podaj przykłady:

nie

c/ czy ktoś Ci wytykał w sposób przykry okres służby wojskowej?

Podaj przykłady:

nie

13/6

19. Czy Twoja córka /dzisiejsza młodzież/ byłaby w Twoje ślady, gdyby zaszła tego potrzeba? *Twoim zdaniem, zdolna pójść*
nie wiem

20. Podaj:

a/ Ile miałaś lat w chwili mobilizacji:

18 lat

b/ Jakie miałaś wykształcenie?

7 kl. szk. Pow.

c/ Gdzie mieszkałaś przed wojną:

- miasto stołeczne,
- miasto wojewódzkie,
- miasto powiatowe,
- miasteczko,
- wieś,
- osiedle.

Peławy

d/ Gdzie mieszkałaś przed mobilizacją?

Peławy

e/ Gdzie pracowałaś?

przy rodzicach

f/ W jakim stopniu wojskowym opuściłaś wojsko?

"Za Odre i Nysą" "Odwaga Gnuśwałdka"
"Za Tobieciu"

pluto wazy

g/ Jakie otrzymałaś odznaczenia i kiedy?

21. Czy chciałabyś coś jeszcze od siebie dodać:

Jeszcze raz dziękuję Ci za udzielenie pomocy w tej pracy.

IV Korespondencja

List Rogalskiej Klementyny, Piaseczno 25 XI 1969r
do Inny Królikowskiej (obrotowy ekspozycja prostych celiast)
nzkopis oryg. k.1. s.1-2

Ważne dla Pani!

Dziękuję Pani bardzo za zainteresowanie się moją osobą, moimi przeżyciami. Bardzo bym chciała być w kontakcie z Panią, ale równocześnie przepraszam za nie odwołanie i odparowanie terminu tych ankiet o które Pani prosiła, a było to powodem mojej choroby, ekwivalentem na chorobę płuc, i także byłam zmęczona do wyjątkowego, że poprosiła raportować po pewnym czasie. Wciąż leżąc tej choroby zaleceń na zapalenie, konkretnie nerwowy, ekwivalentem 3 linii, i teraz w chodzący w szpitalu od czasu do czasu w kryzys i prawie nigdy nie mogę mieć tej choroby i mogę i chętnie chętnie i to mogę skądś mijsm. i ogólnie się leży i tak się przeżyje. Miałam otrzymaną lepsze dopiero w czasie tej choroby, ale nie najczystszej choroby, mianowicie na partenie w mojej leucocytach, z moją prężą jest b. zimno, mało jest karłowato, prosiła aby mi obywatelnie ale niema, żadnych rezultatów i dlatego nie muszę wam też uśmiechać, ma własny koszt mi może, to być podobnie mam jakąś i kwoty, jakie 180 zł miesięcznie, za raty 100 zł. Rodzina, moja składają się z 3 osób t. zn. ja, córka i syn. Córka zaczęła pracować w tym roku w sklepie spożywczym i sama, syn natomiast zaczął pracować w budownictwie w ub. roku, i w bieżącym roku w styczniu wyjechał do wojska. Bardzo za mnie rozpaczałam, ponieważ byłam w ciąży, gdyż chorowałam na chorobę, która była przy ciężkim wyśileniu. Prosiłabym o ile możliwe o zaproszenie mojej prośby aby zwolnienie mojego syna z wojska, aby byłby moją pomocą w domu, gdyż mi jest b. ciężko ponieważ jestem chorą. Teraz napiszę trochę o mojej przeszłości:

W czasie okupacji pracowałam w maternalskim szpitalu i w środowisku takim kilkakrotnie byłam uderzona po twarzy od Niemców i w czasie przesiedlenia w 1945 roku obywatelnie się jest mobilizacja kobiet do wojska, byłam wódcą na uciórce z wojskami, w Kwerndorfer Guty, i jako ochotnik wyjechałam do wojska

emobilizowano nas ten jezeze durno kolezomk w dublim iodeciam
 nas do zamorenia tu przecho dnyim roine corizenia i slyzby kartow
 more, owe kurs instrukt. somitar. goki trawi 3 mies. ponkonoz.
 tego kursu przesiano nas do szpitala polowego lekko rannych w L.P.
 na niemieckich terenach w miejscowosciach Frenvalden, Halbom. goki
 pracowal jako pielgniarz, potem przesiano nas do szpit. wojskowego
 nr 3 w Formann. goki zostalam zdemobilizowana. i przesiano nas do
 szpitala Okreg. Nr 4 we Wroclawiu tej w charakterze pielgn. potem prac
 walcowal w szpitalu przy fabryce mylni, w przychodni Obw. Nr 4
 we Wroclawiu do 1955 roku. Z powodu choroby obcieta zolnierzem nie
 i przesiano nas do woj. Katalonja tu trochnosc maion z dostawami
 sie do pracy w tym charakterze, pomiaru mi miadem dyplom, i truchne
 umiata naprawalady mi okopacy nauke, pomiaru wyzta chorowacim.
 Pracowalam troche w charakterze ale tej sie mi opriacim mi miadem sam
 km miadem moie miakom. mi miadem przyje i chnyta obciem ktone
 elochity do akody byio mi b. szeko. Teraz F. em. juz 6 lat pracuje przy daby
 ee Siasecyński Łaki. Forem Teren w Siasecim. w wyposzeradni moim ob
 jako pracow. fizyem, zarabiam dopin od kilku masyty t. em. od 4-1400z
 a przedtym zarabialam 1200z. mycisim pracy miadem pracowac z powodu cho
 roby, jestem emersona ike ty oraja chstnie wartabym na rentę, zebym chny
 maia jakę mozliwę zebym moia eye. Prosiabym o jakę pomoc w tej
 sprawie o zaradzeniu mi mozliwej renty. Chciolam sie zapisac do Z.B.D.N.D.
 lez mam trochnosc z tymi dwoma szadkami, pomiaru mi mam eadny
 adresu, do tych kolezomk z ktoremi byiam w wojtku.

Jezeze was przeproszam za zwlokę tej przesyłki i gorzco dziekuje
 Pani za pamięć o mnie i wyrazę Pani pomysłu pracy

Verdeemie Panię pozdrawiam
 Klementyna Projalta.

Siasecim dn. 25/xi 68r.

(Przepraszam moze zaduzo napisalam)
 wiez prosz mi wybacze
 szkodę przysly imym wrem.

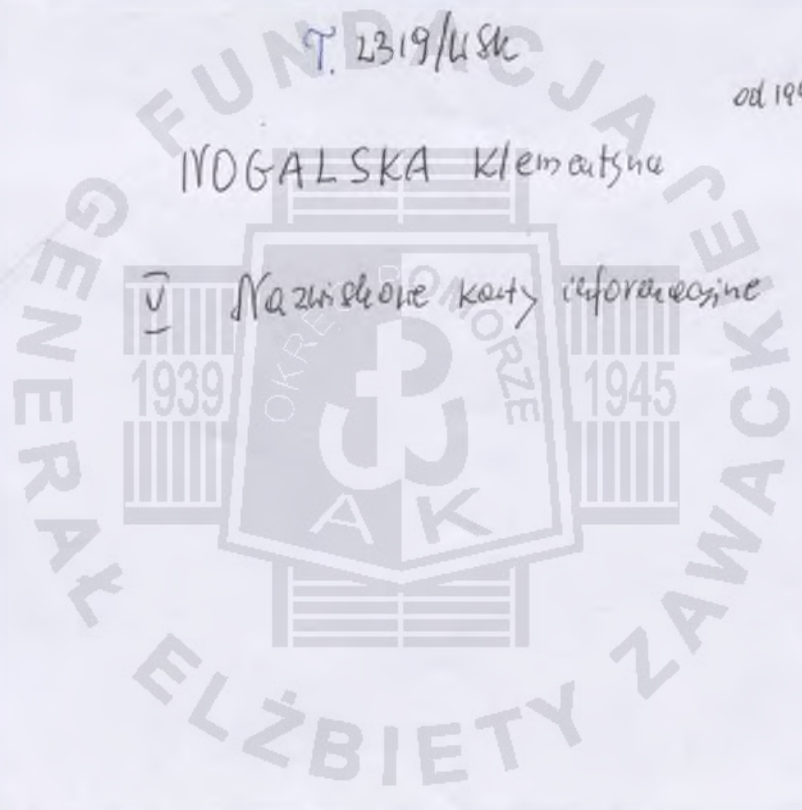
237

T. 2319/USK

LUP
od 1945-1946 r.

NOGALSKA Klematyśna

Skaziwone karty informacyjne

i

T. 2319/1586

LCP

MOGALSKA Klementyna

ur. 1921r. Leżanec, pow. Łosicze
po 1938, szpital św. Krzyża - Pielęgniarka
jako ochotniczka do wojny 15.11.1939 r. w Łosiczu.
Służby odbyła jako pielęgniarka w szpitalu 1693A.
Szpital Polowy Jankowice (Mielesz)
pielęgniarka w szpitalu przyś. Helbau
Ostatni awans kapral, plutonowy.

zob. rel. w. T. 2318/1586

A. Doj. 2014

i

J. 2319/1584

ZSRR-LWP

od 1945 - 1946

NOGALSKA Klementyna

Zródło informacji:

Relacja Własna

Ankieta anonimowa z 1967r.

Zyciorys

Świadectwo ukończenia Kursu Mł.s.Pielęgn

Złożone:

Archiwum Pomorskie AK.

87-100 Toruń ul.W.Garbary 2.

I.Król./00

154/122

NOGALSKA Klementyna

VI. Fotografie

1. Zdjęci frontowe, Zamość 1845r., Ksero - nt. 1
2. grupa z lewej, Zamość 1845r., Ksero - nt. 1
3. pierwsza z lewej siedzi przy stole, Poznań 1847r. Ksero - nt. 1
4. w stoju pielęgniarki, pierwsza z prawej, Poznań 1847r.
Ksero - nt. 1
5. siedzi przy stole, Wrocław 1849r., Ksero - nt. 1
6. przy łóżku chorego, 1848r., Ksero - nt. 1
7. z zespołem lekarzy, 1849r., Ksero - nt. 1
8. w sali chorych, Wrocław 1849r., Ksero - nt. 1

Z. Świątaj, 2014r.

1. Wsk - Jeszli osobowe

2. T. 2313/Wsk

3. Ksero

4. braku

5. NOGIALSKA Krystyna

6. Zamość 1945r.

Poznań, 1947r.

Wrocław 1949r.

7. brak informacji

8. Uwagi: opis fotografii

p. 1-2, Zamość 1945r.

p. 3-4, Poznań 1947r.

p. 5-8, Wrocław 1949r.

Zamość 1945r.

Zamosć 1945r.

VI/1
3

piwsze od lewej Krystyna Nogalska
Poznań 1847 r.

5

6

Wrocław 1949 r.

7

Włodzisław 13486

8

Krysztyna Nogalska w środka

NOGALSKA Klementyna

